

بازنمایی نظام سیاسی ایران در فیلم‌های غربی (۱۹۹۱-۲۰۱۸)

یحیی فوزی*
رضا فرخی**

چکیده

سوال اصلی این پژوهش این است که نظام سیاسی جمهوری اسلامی ایران در فیلم‌های سینمایی غربی چگونه بازنمایی شده است؟ و محصولات تصویری رسانه‌های غربی درباره ایران بر چه محورهایی تمرکز کرده‌اند؟ در این پژوهش سعی شده است از روش تحلیل مضمون، محورهای مطرح‌شده فیلم‌های غربی درباره ایران بررسی شود. تحلیل مضمون ۱۶ فیلم غربی مربوط به سه دهه از تاریخ سینمایی مغرب زمین نشان می‌دهد که مضامین محتوایی این فیلم‌ها عمدتاً در دو حوزه داخلی و خارجی تقسیم‌بندی می‌شوند؛ محور و مضمون اصلی این فیلم‌ها در بعد داخلی بر «ناکار آمد بودن حکومت ایران» استوار و در بعد خارجی مضمون محوری این فیلم‌ها «تهدید بودن ایران برای صلح و امنیت جهانی» است. این دو مضمون اصلی در قالب مضامین فرعی متعدد دیگری در رده‌های پائین‌تر به صورت مکرر و زنجیره‌وار تکرار می‌شوند تا بتوانند نوعی ایران‌هراسی را در ذهن مخاطبان جهانی القا کنند.

کلیدواژه‌ها: افکار عمومی، محصولات رسانه‌ای، تروریست، ایران هسته‌ای.

۱. مقدمه و بیان مسئله

در دهه گذشته رسانه‌ها به شکل برجسته‌ای در حوزه سیاسی و افکار عمومی نقش ایفا کرده‌اند. آن‌چنان‌که رسانه‌های تصویری و محصولات آن‌ها با ورود به حوزه سیاسی،

---

* استاد علوم سیاسی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی. yahyafozi@yahoo.com
** کارشناسی ارشد دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) - قزوین. (نویسنده مسئول) reza2244@yahoo.com
تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۳/۱۲، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۵/۱۶

فضای تازه‌ای از بازنمایی و تصویرسازی از یک کشور و ملت برای سیاستمداران و افکار عمومی ایجاد کرده‌اند. شرایط امروز جهان و اهمیت افکار عمومی در تحولات سیاسی و بین‌المللی به تدریج سبب شده تا تصویری که از یک کشور به جهان ارائه می‌گردد، موضوعی بسیار مهم محسوب شود. به ویژه با برقراری پیوند جدی حوزه سیاست و رسانه این تصویرسازی به تدریج به سوی کاملاً هدف داری هدایت شده است.

طی چند دهه گذشته تعداد زیادی فیلم در آمریکا و برخی دیگر از کشورهای غربی در مورد ایران ساخته شده است که تاثیرگذاری زیادی بر مخاطبین داشته است و در آنها تلاش شده تا تصویرسازی مشخصی درباره ایران شکل گیرد. بر این اساس هدف این پژوهش اکتشاف محورهای مورد تاکید در فیلمهای غربی حول موضوع ایران می‌باشد تا بتوان با استخراج مضامین اصلی و کلیدی مطرح شده در آنها تحلیل مناسبی از این جنگ نرم علیه جمهوری اسلامی ارائه داد و برای مقابله با آنها برنامه ریزی و سیاستگذاری کرد. به این منظور ابتدا پس از بررسی رویکردهای مختلف به رابطه سینما و سیاست نگاهی کلان به محصولاتی خواهیم داشت که درباره ایران تولید شده است. این نگاه کلان در نهایت با استخراج محورهای سیاسی که در این محصولات درباره ایران تولید شده به نتیجه گیری خواهد رسید. شرایط امروز کشور و فضایی که درباره مسائل مختلف درباره ایران در عرصه جهانی مطرح می‌شود اهمیت استخراج این محورها را بیش از هر زمانی برجسته می‌کند. چرا که با توجه به اهمیت فضا سازیهای رسانه ای به دست آوردن محورهایی که در رسانه های غربی و محصولات زیرمجموعه آنها درباره ایران مطرح شده است می‌تواند در نهایت منجر به روشن شدن سیاستهای رسانه ای غرب در مقابل ایران شود. از سوی دیگر باید توجه داشت که رسانه ها و بالاخص سینما، روز به روز نقش پررنگ تری در فضای افکار عمومی پیدا می‌کنند و این رسانه ها در شرایط امروز که جمهوری اسلامی ایران در چند زمینه با مشکلات و دشواریهایی در عرصه جهانی روبه رو شده می‌تواند نقش مهمی در هدایت افکار عمومی به سمت ایران هراسی و افزایش فشارها بر ایران ایفا نماید.

براین اساس سوال اصلی این پژوهش این است که نظام سیاسی جمهوری اسلامی چگونه در فیلم‌های سینمایی غربی بازنمایی شده است؟ و محصولات تصویری رسانه‌های غربی روی چه محورهایی درباره ایران تمرکز کرده‌اند؟ که برای پاسخ به این سوالا در این پژوهش سعی شده تا با استفاده از روش تحلیل مضمون، محورهای مطرح شده درباره ایران در فیلم‌های ساخته در کشورهای غربی، مورد بررسی قرار گیرد.

۲. بحث نظری

سینما در عصر امروز پیوند مشخص و برجسته‌ای با عرصه سیاست برقرار کرده است. درخصوص نوع رابطه سینما و سیاست رویکردهای مختلفی وجود دارد برخی معتقدند که سینما رسانه‌ای بی طرف و مستقل بوده و حقایق سیاسی را مطابق واقعیت بیرونی بازنمایی می‌کند اما برخی متفکران دیگر درمقابل این نگاه ساده‌انگارانه معتقدند که سینما در خدمت قدرت است و لذا تصویر دگرگون شده‌ای از واقعیت متناسب با قدرت را بازنمایی می‌کند به بیان دیگر بازنمایی یا وانموده، از واقعیت از طریق سینما دگرگون شده و به تعبیر ژان لوک گدار سینما بازتاب واقعیت نیست. بلکه سینما واقعیت بازتاب است. (حبیبی نیا، ۱۳۷۸: ۹۱)

ژان لاکان، فیلسوف و روانکاو فرانسوی را باید از نظریه پردازان مهم این رویکرد دانست. لاکان تلاش کرد تا با ترکیب نظریه‌های فروید و همچنین نتایج علم زبان شناسی نظریه‌های جدیدی مطرح سازد. نظریه‌های جدیدی که دیگر اندیشمندان و محققان به تدریج از آن در امر بازنمایی سینما بهره بردند. در کنار ژان لاکان در سال‌های دهه ۷۰ و ۸۰ بودریار از جمله کسانی است که در زمینه بررسی بازنمایی در سینما و رسانه‌های آمریکا مطالعات گسترده‌ای انجام داد و حتی عنوان کرد که ما در عصر وانموده‌ها قرار داریم. او در این باره سه سطح را برای بازنمایی یا وانموده مطرح می‌کند: سطح اول نسخه بدلی از واقعیت که تفاوت آن کاملاً روشن و آشکار است. سطح دوم سطحی است که در آن، نسخه بدلی آن چنان طبیعی به نظر می‌رسد که مرز میان واقعیت و بازنمایی یا بازنموده را حذف می‌کند. و سطح سوم نسخه بدلی است که واقعیت از آن خود را تولید می‌کند. (لین، ۱۳۸۹: ۱۲۰-۱۱۲) بودریار حتی در این زمینه

درباره جنگ خلیج فارس با عنوان «جنگ خلیج فارس رخ نداد» عنوان می کند و براین باور است که آنچه سبب شد تا افکار عمومی گمان کنند که جنگ خلیج فارس میان آمریکا و عراق رخ داده، شو رسانه ای است. نمایشی که در آن تصاویر منتخب بر محوریت جنگ الکترونیک، هدف گیری هواپیماها به مخاطب تحویل داده شد تا او گمان کند واقعا یک جنگ تمام عیار رخ داده است. (فکوهی، ۱۳۸۶: ۳۲۲)

نظریه پرداز دیگری که در موضوع سینما و بازنمایی سیاست به آن باید اشاره کرد اسلاوی ژیتک است. ژیتک در نگاهی مدرن به موضوع استیلا سرمایه داری بر جهان، براین باور است که رسانه ها در جهان در حال بسط ایدئولوژی سرمایه داری در قالب محصولات فرهنگی به ویژه سینما هستند. از نظر او یکی از قدرتمندترین «کارخانه های ایدئولوژیکی» هالیوود است. آن چنان که هالیوود از نظر وی در شکل دادن به فهم ما از جهان نقش قابل توجهی دارد. (نورنهی، ۱۳۸۸: ۲۹) ژیتک، آمریکا را به عنوان نظام هژمون که با واقعی جلوه دادن برتری خود از طریق هالیوود و سایر رسانه ها بر جهان سیطره یافته است مورد نقد جدی قرار می دهد. (تاجیک، ۸۶: ۷۶)

در مجموع این دو اندیشمند یعنی "ژیتک" و "بودریار" را باید از جمله مهمترین اندیشمندانی دانست که با ترکیب سیاست، هنر و روانکاوی لاکان تحلیل نوینی از نقش سینما در سیاست بین الملل و بازتولید هژمونی ارائه نمودند.

بعنوان مصداق این گونه رویکرد به سینما میتوان به هالیوود به عنوان مهمترین ابزار بازنمایی دیپلماسی عمومی در عرصه رسانه و سینما اشاره کرد. در طول تاریخ آمریکا، هالیوود همواره ابزار آسان در دست حکومت ها و دولت های مختلف روی کار آمده بوده است تا آنان خواسته ها، دیدگاه و مواضع خود را به طور آشکار یا اغلب غیر آشکار به دیگران انتقال دهند. آن چنان که مردم در ظاهر با فیلمهایی هیجان انگیز و تاثیرگذار در ژانرهای مختلف روبه رو هستند اما در پشت روایت اصلی فیلمها، تحولات قصه به گونه ای پیش می رود که تامین کننده منویات و نظرات دستگاه سیاسی خارجی آمریکا باشد. (الهی، سلطانلو: ۱۳۹۲: ۷) همچنین که در همین شرایط امروز هم برخی صاحب نظران تولید مینی سریالهایی همچون چرنوبیل را در آمریکا، ادامه جنگ سرد به شکل رسانه ای میان آمریکا و روسیه عنوان می کنند. در همین باره

آژانس اطلاعاتی ایالات متحده نیز بر اهمیت نقش و کارکرد سینما در دیپلماسی عمومی تاکید می‌کند و معتقد است که باید سینما به‌عنوان یکی از ابزارهای دیپلماسی عمومی به دنبال آن باشد تا منافع ملی و امنیت ملی ایالات متحده را از طریق شناخت، اطلاع رسانی و تاثیرگذاری بر مردم کشورهای دیگر و گسترش گفتگو میان شهروندان و نهادهای آمریکایی و هم‌تایان خارجی آنها ارتقا دهد. (منع) (براین اساس این پژوهش با نگاه معطوف به بحث بازنمایی مبتنی بر رویکرد دوم به نحوه بازنمایی جمهوری اسلامی در فیلم‌های سینمای غرب در دودوه گذشته می‌پردازد و تلاش می‌کند مضامین اصلی این بازنمایی و ارونه از واقعیت جمهوری اسلامی ایران را معرفی نماید.

۳. روش‌شناسی: تحلیل مضمون

روش انتخاب شده برای این پژوهش روش تحلیل مضمون است. که از جمله روش‌های تحلیل کیفی و از روشهایی پایه‌ای در تحلیل داده‌ها شمرده می‌شود (Braun, 2006, 5). تحلیل مضمون معمولاً برای بیان واقعیت و تبیین آن به کار می‌رود و لذا با هدف این پژوهش سازگاری دارد. در این نوع روش تحلیل، واحد تحقیق بیشتر از یک کلمه یا اصطلاح است و به بافت داده‌ها و نکات ظریف به آنها بیشتر توجه می‌شود. همچنین تحلیل مضمون از شمارش کلمات و عبارات آشکار، فراتر می‌رود و بر شناخت و توضیح ایده‌های صریح و ضمنی تمرکز می‌کند. سپس، از کدهای مضامین اصلی برای تحلیل عمیق‌تر داده‌ها استفاده می‌شود. در تحلیل مضمون می‌توان از فراوانی نسبی مضامین برای مقایسه آنها و تهیه ماتریس مضامین و ترسیم جدول مضامین استفاده کرد. (شیخ زاده، ۱۳۹۰: ۱۵۷)

روش تحلیل مضمون با تکنیک‌های گوناگونی استفاده می‌شود از جمله این تکنیک‌ها استفاده از قالب مضامین (template analysis)، ماتریس مضامین (thematic matrix)، و تحلیل مقایسه‌ای (comparative analysis) و شبکه مضامین (thematic network) است (Miles, 1994) که در این پژوهش از تکنیک شبکه مضامین یا تحلیل تماتیک استفاده خواهد شد. آنچه شبکه مضامین عرضه می‌کند نقشه‌های شبیه‌تارنما به مثابه اصل سازمان‌دهنده و روایتش نمایش است. شبکه‌ی مضامین بر اساس روندی مشخص، صدق قضایای پدیده را از متن بیرون می‌کشد در این تکنیک تلاش می‌

شود تا محقق به دسته بندی مضامین پایه ای و تلخیص آنها به اصول مجرد تر و انتزاعی تری دست پیدا کند که به آنها مضامین سازمان دهنده گفته می شود. و در نهایت این مضامین عالی در قالب استعاره های اساسی گنجانده شده و به صورت مضامین حاکم بر کل متن در می آیند و سپس این مضامین به صورت نقشه های شبکه تارنما، رسم و مضامین برجسته هریک از این سه سطح همراه با روابط میان آنها نشان داده می شود. برخلاف روش قالب مضامین، شبکه های مضامین به صورت گرافیکی و شبیه تارنما نشان داده می شوند و بر وابستگی و ارتباط متقابل میان شبکه تأکید شود. در این نوع تحلیل، سعی بر این است که از مضامین پایه ای که در آشکار و مصرح هستند به سوی مضامین انتزاعی تر و کلی تر حرکت می شود تا به مضمون (یا مضامین) اصلی متن دست پیدا کنیم (Stirling, attride:2001:3) که در این پژوهش از با استفاده از این تکنیک به تحلیل مضامین فیلمهای مذکور خواهیم پرداخت.

۴. فیلمهای تولیدشده درباره ایران و موضوع آنها

با نگاهی آماری به مجموعه فیلمهای مهم تولید شده درباره ایران در سینمای کشورهای غربی می توان اشاره داشت که از زمان تا زمان حال، ۱۶ فیلم مهم تولید شده اند که از سال ۲۰۰۸ به بعد هر سال به طور متوسط و منظم یک فیلم و یا دو فیلم با محوریت ایران تولید شده است. اکثریت قاطع این فیلمها در آمریکا ساخته شده اند. از این در حالی است که فیلمهای بسیار دیگری هم هستند که در آنها به صورت حاشیه ای و جانبی در کنار موضوع اصلی فیلم، به ایران هم پرداخته و یا اشاره ای شده است اما این دست محصولات دوم مد نظر این پژوهش قرار ندارند. این فیلمها که کشور سازنده اکثریت قاطع آنها آمریکا (بجز فیلم زیر سایه که سازنده آن انگلیس می باشد) است عبارتند از: بدون دخترم هرگز (۱۹۹۱)، دشمن ملت (۱۹۹۸)، خانه ای از شن و مه (۲۰۰۳)، سیرینا، (۲۰۰۵) سیصد (۲۰۰۶)، سنگسار (۲۰۰۸)، ثریا (۲۰۰۹)، سالت (۲۰۰۹)، غیر قابل تصور (۲۰۱۰)، شرایط (۲۰۱۱)، اورشلیم، شمارش معکوس (۲۰۱۱)، آرگو (۲۰۱۲)، گلاب (۲۰۱۴)، سپتامبر های شیراز (۲۰۱۵)، زیرسایه (۲۰۱۶)، بهای آزادی (۲۰۱۷)، که در ادامه به محتوای این فیلمها اشاره خواهد شد.

۴-۱. بدون دخترم هرگز (Not without my daughter)

داستان فیلم «بدون دخترم هرگز» محصول ۱۹۹۱ پیرامون زنی آمریکایی است که با همسر ایرانی خود در ایالات متحده ازدواج کرده است. پس از وقوع انقلاب اسلامی همسر وی به نام دکتر محمودی تصمیم می‌گیرد که به ایران بازگردد. دکتر محمودی به همسرش قول می‌دهد که در ایران مشکلی نخواهد داشت و پس از ورود به ایران از آزادی‌هایی مثل جهان غرب برخوردار خواهد بود. همچنان که به وی قول می‌دهد خیلی زود به آمریکا بازگردند. اما به محض ورود به ایران با صحنه‌هایی متفاوت روبه‌رو می‌شود. تمام موارد مدنظری که در بالا مطرح شد در واقع در بطن داستان از ابتدا تا آن‌ها به شکلی چندجانبه مطرح می‌شود. باید خاطر نشان کرد که در محصولی مانند بدون دخترم هرگز چند مسئله مهمی که پس از انقلاب اسلامی درباره ایران دائماً از سوی کشورهای غربی گوشزد شده است بازخوانی می‌شود.

با توجه به تمام این موارد، موضوعات مطرح شده درباره ایران در این محصول رسانه‌ای را می‌توان این‌گونه بیان کرد: ۱- جامعه ایران، جامعه‌ای به شدت مذهبی محسوب می‌شود و شهروندان این جامعه بر اساس این رویکردهای دینی برخوردهای خشنی با افرادی که متفاوت فکر می‌کنند دارند ۲- فضای جامعه ایران بسیار بسته و همراه با خفقان شدید است. ۳- حقوق زنان در ایران بسیار تضییع می‌شود و به‌طور کلی مسئله حقوق بشر در ایران کاملاً فراموش شده است.

۴-۲. دشمن ملت (Enemy of the Stat, 1998)

فیلم دشمن ملت با رویکردی نسبتاً منفی به دولت ایالات متحده می‌نگرد و این کشور را متهم به جاسوسی و شنود اطلاعات افراد مختلف در جهان می‌کند. در این محصول رسانه‌ای دولت آمریکا با توجه بتوان تکنولوژیک خود، اظهارات مقامات بلندپایه دنیا را شنود می‌کند. البته آنچه در این محصول رسانه‌ای برجسته است این موضوع هست که دولت آمریکا با این ادعا که بسیاری از کشورها در صدد اجرای عملیات تروریستی علیه این کشور هستند، از آن‌ها جاسوسی می‌کند. در این میان موضوع ایران در این محصول رسانه‌ای در شرایطی مطرح می‌شود که ایران جزء کشورهای تروریستی محسوب می‌گردد که به ضربه زدن به آمریکا علاقه دارند. در بخش‌هایی از این محصول که به صورت مشخص بر موضوع نبرد آمریکا با تروریسم و شنود اطلاعات جهانی از سوی دولت ایالات متحده اشاره دارد بر این مسئله تأکید می‌گردد که علی‌رغم رفتارهای ضد

قانونی آمریکا در بحث شنود این مسئله در مورد ایران لازم است. دلیل این موضوع این بیان می‌شود که کشوری مانند ایران همیشه از تروریسم در منطقه و جهان حمایت کرده است.

به‌طور کلی آنچه درباره ایران در این محصول رسانه‌ای دیده می‌شود شامل چند نکته است:

۱- کشورهایی مانند ایران و روسیه به برهم زدن نظم خاورمیانه با توجه به رویکردهای دلخواه خود علاقه‌مند هستند. ۲- ایران هزینه‌های هنگفتی برای حمایت از گروه‌های ضد غربی انجام می‌دهد ۳- برخی رفتارهای آمریکا علیه ایران قابل توجیه است.

۴-۳. خانه‌ای از شن و مه (House of Sand and Fog, 2003)

این فیلم بر مبنای زندگی یک ژنرال آمریکایی تولیدشده است و در این فیلم داستان افرادی روایت می‌شود که پس از انقلاب ایران از کشور مهاجرت کردند. موضوع اصلی فیلم درباره یک ژنرال متعلق به دوران پهلوی است که پس از انقلاب ایران از بیم جان به همراه خانواده‌اش ایران را ترک گفته و به آمریکا پناهنده شده‌اند. این ژنرال اسبق پهلوی در آمریکا با مسائل مختلفی روبه‌رو می‌شود و هرکدام از این مسائل به شکل ترکیبی در کنار موضوعات مختلف مطرح می‌گردد. دائماً به این مسئله اشاره می‌شود که پس از انقلاب اسلامی ایران، به‌ناچار افراد زیادی مجبور به مهاجرت از کشور شده‌اند. در کنار این مسئله در این محصول رسانه‌ای متعلق به آمریکا، به این موضوع اشاره می‌شود که ایران پیش از انقلاب وضعیت به مراتب بهتری از امروز داشته است. به شکلی که به‌طور غیرمستقیم وضعیت بد ایرانیان خارج از کشور را ناشی از رخ دادن انقلاب اسلامی توصیف می‌کند.

آنچه درباره شرایط جامعه ایران و انقلاب اسلامی در این محصول مطرح می‌شود را می‌توان این‌چنین دسته‌بندی کرد: ۱- جامعه ایرانی پس از انقلاب اسلامی جامعه‌ای انتقام‌گیر است و به همین دلیل نیروهای رژیم سابق علاقه‌ای به بازگشت ندارند ۲- پس از انقلاب اسلامی ایران، جامعه ایرانی و شهروندان این جامعه به‌شدت منزوی شده‌اند. ۳- جامعه ایران پیش از انقلاب اسلامی، جامعه‌ای روبه‌جلو بوده است و به‌نوعی توانست خود را در سطح جهانی مطرح کند، اما پس از انقلاب اسلامی ایران روند معکوس شده است.

۴-۴. سیریا نا (Syria, 2005)

داستان این محصول رسانه‌ای پیرامون یک مأمور امنیتی آمریکاست که مدتی از دوران خدمت خود را در خاورمیانه می‌گذراند. این فرد در این دوران با موضوع فعالیت گروه‌های تروریستی در خاورمیانه و نقش ایران در کشمکش‌های سیاسی و حمایت‌های حاکمیت ایران از گروه‌های مسلح در خاورمیانه روبه‌رو می‌شود.

در این محصول رسانه‌ای بر نقش درآمدهای نفتی ایران و حمایت جمهوری اسلامی ایران از گروه‌های فلسطینی و حزب‌الله تأکیدات گسترده‌ای می‌گردد. این نقش با نگرانی‌های دولت‌های غربی از وضعیت آشفته قیمت نفت در بازه زمانی سال ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۶ همراه شده است. به شکلی که در طول داستان این محصول رسانه‌ای دائماً بر این نگرانی و نقش ایران در به‌هم‌ریختگی بازارهای جهانی تأکید می‌شود. همچنین به این موضوع هم اشاره می‌شود که شهروندان ایرانی در فاصله آشکاری با حاکمیت خود قرار دارند.

آنچه درباره ایران در این محصول رسانه‌ای اشاره می‌شود را می‌توان در چند محور این‌چنین بیان کرد: ۱- حمایت ایران از گروه‌های که به تعبیر کشورهای غربی تروریست هستند در راستای منافع و افکار ایدئولوژیک حاکمیت ۲- شکاف جدی میان شهروندان ایرانی و حاکمیت ایران و تأکید شهروندان بر لزوم رابطه گسترده با غرب و مقابله حاکمیت با این خواست بخش قابل‌توجهی از جوانان ایرانی ۳- تأکید بر نقش درآمدهای نفتی در فعالیت‌های ایران در منطقه و جهان و پیوند این موضوع با تحقق اهداف ایدئولوژیک گروه‌های افراطی و تندرو در رأس حاکمیت ایرانی.

۴-۵. سیصد (three hundred, 300; 2006)

یکی از محورهایی که بر اساس آن محصولاتی تاکنون درباره ایران تولید شده موضوع نگاه به ایران از منظر تاریخی است. داستان فیلم سیصد پیرامون بخشی از تاریخ نبردهای ایران و یونان باستان روایت می‌شود. این نبرد همان نبرد ترموپیل است که طی آن ایرانیان با شیوه‌های جنگی ۳۰۰ یونانی را از بین بردند.

در این محصول رسانه‌ای در کنار بخشی از روایت تاریخی، تصویرسازی مشخصی از ایرانیان صورت پذیرفته است. از یک‌سو چهره ایرانیان در این محصول رسانه‌ای کاملاً توحش‌آمیز به تصویر کشیده شده است و از سوی دیگر رفتار آنان کاملاً خارج از هرگونه رفتار انسانی به توصیف می‌شود. در کنار این مسئله باید توجه داشت که در

این فیلم، ایرانیان کاملاً افرادی خشن و جنگ‌جو و البته بی‌رحم به تصویر کشیده می‌شوند. آن‌چنان‌که برای از بین بردن قهرمانان یونانی دست به هر فریب و حيله‌ای زده و سرانجام از شیوه‌ای سبوعانه یونانیان را می‌کشند. در بسیاری از نقاط فیلم براینکه ایرانیان هیچ‌گاه به توافق‌ها و قراردادهای خود با دیگر ملل پایبند نبوده‌اند تاکید می‌شود.

همچنین توجه به این مسئله ضروری به نظر می‌رسد که این محصول رسانه‌ای از دریچه تاریخی به موضوع نگاه می‌کند. به این صورت که به نوعی محتوای آن، این مسئله را به مخاطب منتقل می‌کند که توحش و خشونت در تاریخ ایرانیان نهفته بوده است.

حال با توجه به تمام این مسائل می‌توان به این موضوع اشاره کرد که فیلم سیصد در چند محور روی ایران تمرکز یافته است: ۱- ایرانیان ملتی خشن هستند که از دیرباز با کشورهای غربی مشکلات جدی داشته‌اند. ۲- ایران در طول تاریخ به هیچ‌قاعده و توافقی پایبند نبوده است. ۳- جنگ طلبی و حمایت از کشتار یکی از خصیصه‌های هویتی جامعه ایران محسوب می‌شود.

۴-۶. سنگسار ثریا (The Stoning of Soraya M)

سنگسار ثریا داستانی مبتنی بر یک مسئله مذهبی در جامعه ایران دارد. طبق قانون ایران زنانی محسنه (ارتباط زن همسر دار با دیگری) مجازاتی برابر با سنگسار دارد. داستان فیلم «سنگسار ثریا» هم روایت گر زندگی یک زن ایرانی در یکی از روستاهای مرزی است که اهالی روستا و کدخدای روستا به وی تهمت زنای محسنه وارد کرده‌اند و درصدد هستند تا وی را سنگسار کنند. در این میان یک خبرنگار فرانسوی به صورت اتفاقی به این روستا وارد می‌شود. از میانه‌های داستان فیلم، از زبان این خبرنگار روایت می‌شود. این خبرنگار فرانسوی فضای جامعه ایران، را به شدت در این باره بسته توصیف می‌کند.

همچنین در این محصول رسانه‌ای، بسیاری از شهروندان ایرانی، از حامیان سنگسار هستند. آن‌چنان‌که همین شهروندان که در اینجا نمادی از کل جامعه ایران هستند، در نهایت با اصرار بر متهم بودن زن مورد اتهام، وی را سنگسار می‌کنند. در این فیلم روحانی این روستا مردم را به اعتراض به زن مورد اتهام فرا می‌خواند و به نوعی همگان را تحریک می‌کند تا به طور قطعی مجازات سنگسار را اجرا کنند.

محورهای مطرح شده درباره ایران در این محصول را می‌توان این چنین بیان کرد: اول آنکه حاکمیت ایران که می‌توان نماد آن را روحانی این فیلم دانست علاقه شدیدی به برانگیختن احساسات مذهبی شهروندان دارد واز این طریق سعی می‌کند که همگان را مجاب به برقراری قانون مذهبی کرده و شخص مورد نظر را سنگسار کنند. دومین مسئله آن است که در فیلم سنگسار ثریا، جامعه ایرانی به نوعی جامعه عقب مانده نشان داده می‌شود که به شدت تحت تاثیر افکار بنیادگرا است. به این صورت که در مورد هیچ کاری فکری نمی‌کند و تنها براساس مذهب تصمیم می‌گیرد. سوم آنکه تاکید بر تقابل میان موضوع سنگسار و حقوق بشر هم حتی نخواهد توانست جامعه ای مانند ایران را با قوانین بین المللی هماهنگ کرده و جامعه را از اجرای قوانین بسیار دشوار منصرف سازد.

۴-۷. سالت (salt,2009)

فیلم سالت که محصول سال ۲۰۰۹ آمریکا است داستان یک جاسوس دو جانبه را روایت می‌کند. این جاسوس دو جانبه هم در ک گ ب روسیه فعالیت دارد و هم تحت استخدام سی آی ای ایالات متحده است. عضویت این مامور امنیتی در دو سازمان اطلاعاتی دنیا سبب می‌شود تا وی بهاطلاعات محرمانه ای دست پیدا کند. آنچه که در فیلم سالت مشهود می‌باشد این موضوع است که مامور امنیتی که در این فیلم یک جاسوس دو جانبه محسوب می‌شود به دنبال مبارزه با تروریسم است. این مامور امنیتی تلاش می‌کند تا مانع اتفاقات تروریستی در روسیه شود، چرا که رویکردی ضد جنگ دارد. به تعبیری دیگر نمی‌خواهد به دلیل ترور یکی از مقامات روسیه، ظنی نسبت به آمریکا ایجاد شود واین مسئله دلیلی برای آغاز جنگ سردی دوباره باشد. بر همین اساس ایران در این محصول رسانه ای بارها مورد اتهام انجام فعالیتهای تروریستی در آمریکا و تروریسم قرار می‌گیرد. علاوه بر همه این موارد در پایان فیلم سالت نتیجه گیری می‌شود که ایران در کنار عربستان منشا تروریسم اسلامی در جهان هستند و باید نابود شوند اما ایالات متحده علاقه ای به حذف آنها ندارد و به نوعی سعی می‌کند آنها تضعیف شوند. همچنین تکیه بر این موضوع که ایران با ترور مقامات بلند پایه روسیه سعی در ایجاد بحران در روابط آمریکا و روسیه کند، در این فیلم از دیگر نکات برجسته ایران هراسی

می باشد. آن چنان که این محصول رسانه ای در پایان بسیاری از بحرانهای امروزه منطقه را به ایران نسبت می دهد.

برهمن اساس این محصول رسانه ای درباره ایران در پایان چند نتیجه گیری آشکار و پنهان می کند:

۱-حاکمیت ایران در پشت پرده بخشی از تروریستها در جهان قرار دارد و ترورها را به نوعی برای ایجاد بحران در میان بلوک شرق و غرب هدایت می کند ۲-ایالات متحده به دلیل اهمیت دادن به حفظ صلح در خاورمیانه از درگیری مستقیم با حاکمیت ایران خودداری می کند.

۴-۸. غیر قابل تصور (Unthinkable, 2010)

فیلم غیر قابل تصور تولید سال ۲۰۱۰ به کارگردانی گریگور جردن است. این محصول رسانه ای روایت گر شهروند آمریکایی است که به ایران مهاجرت کرده و در ایران مسلمان می شود و سپس به آمریکا برمی گردد. این شهروند که به نوعی کارشناس اسبق سازمان امنیتی آمریکا هم محسوب می شود پس از ورود به آمریکا در نقاط مختلف بمب گذاری می کند و به نوعی تصمیم دارد با این حرکت میلیون ها آمریکایی را از بین ببرد. در این بین بسیاری از بازجوها تلاش می کنند تا از راههای مختلف او را وادار به اعتراف کنند که در ایران چه اتفاقاتی افتاده است که او پس از گذشت از این مسیر به سمت ترور آمریکایی هدایت شده است.

در این محصول تلاش می شود تا ایران را کشوری به نمایش بگذارد که در آن اولاً رویکردهای بنیان گرانه حاکمیت بر محوریت مبارزه و ستیزه با شهروندان غربی قرار گرفته است. دومین نکته آنکه در این محصول رسانه ای ایران منشأ ترویج تفکر تروریستی به نمایش گذاشته می شود. آن چنان که هر فردی به ایران سفر می کند به نوعی در معرض مغزشویی قرار گرفته و سپس دست به رفتارهای وحشیانه می زند. با توجه به تمام این موارد مسائلی که درباره ایران مطرح می شود را باید در چند محور عنوان کرد:

۱. صدور تروریسم توسط حاکمیت ایران در جهان؛ ۲. علاقه همیشگی ایران برای ضربه زدن به منافع و شهروندان دولت آمریکا؛ ۳. رویارویی ایران و آمریکا در سالهای آینده و نیاز به وارد کردن فشار بیشتر به ایران در این رویارویی.

۴-۹. شرایط (circumstance)

شرایط فیلمی محصول سال ۲۰۱۱ محصول کشور آمریکا است. داستان فیلم شرایط درباره زندگی دو دختر ایرانی به عنوان نمادهای جوانان ایرانی در جامعه ایران است. این دو دختر به مسائلی علاقه دارند که با خواسته‌های حاکمیت ایران در تضاد است و به همین دلیل در بخش‌های مختلف با نیروهای امنیتی و پلیس ایران برخورد می‌کنند. روایتی که فیلم شرایط از وضعیت امروز جامعه ایران دارد بیش از هر چیزی بر رابطه حاکمیت ایران با جوانان متمرکز شده است. در این محصول رسانه ای جوانان ایرانی بیش از هر بخش دیگری از جامعه با حاکمیت درگیر هستند. به روایت فیلم شرایط خواسته جوانان ایرانی با حاکمیت ایران کاملاً متفاوت است. داشتن زندگی شاد، استفاده از مسکرات، حضور در میهمانی‌ها، داشتن فضای باز سیاسی برای اظهار نظر و ارتباط آزاد از جمله‌های خواسته‌هایی است که در این فیلم از آن به عنوان علائق جامعه ایرانی یاد می‌شود. باید توجه داشت که در فیلم شرایط فضای جامعه ایران به شدت پلیسی و بسته به تصویر کشیده شده است. حاکمیت در تمام امور دخالت می‌کند... به طور کلی در این محصول رسانه ای درباره وضعیت سیاسی - اجتماعی جامعه ایران به چند نکته اشاره می‌شود: ۱. جامعه ایران هر روز بیش از گذشته به مکانی برای تقابل جوانان و حاکمیت تبدیل می‌شود. ۲. شهروندان ایرانی به شدت به وضعیت موجود معترض هستند و تمام فعالیتهای آنها دقیقاً در تعارض با خواسته‌های حاکمیت قرار دارد. ۳. نیروهای امنیتی ایران به نمایندگی از حاکمیت فضا را به شدت پلیس کرده و در امور خصوصی شهروندان دخالت می‌کنند.

۴-۱۰. اورشلیم شمارش معکوس (Jerusalem Countdown: A Warning to the World, 2011)

اورشلیم شمارش معکوس در سال ۲۰۱۱ به کارگردانی هارولد کرانک تولید شده است. داستان این محصول رسانه ای بر مبنای نوعی پیش‌گویی های کتابهای مقدس یونانیان قرار گرفته است. ایرانیان به عنوان نماد مسلمانان پارسی سعی دارند که یک بمب بزرگ را در ایالات متحده منفجر کنند و میلیون‌ها نفر را از بین ببرند. در این بین یک یهودی متوجه این مسئله می‌شود و در پی نجات همگان برمی‌آید. کلیت روایتی که در فیلم اورشلیم شمارش معکوس از موضع‌گیری‌های ایران در برابر اسرائیل می‌شود بر مبنای توصیفات آخر زمانی یهودیان از وضعیت قوم یهود است. به

شکلی که در این محصول رسانه ای ایران همان دجال معرفی شده و تاکید می گردد که ایرانیان در پی نابودی کل جهان یهود هستند. همچنین براین مسئله هم اشاره می شود که ایران در حال ادامه دار کردن مذاکرات است و از این طریق تلاش می کند تا وقت تلف کرده و در نهایت به سلاح هسته ای دست پیدا کرده و برعلیه اسرائیل استفاده کند. با توجه به تمام این نکات، می توان موضوعاتی که در این محصول رسانه ای درباره ایران، به آن اشاره می شود را این گونه بیان کرد: ۱- ایران به دنبال دست یابی به انرژی هسته ای صلح آمیز نیست و تنها این مسئله را برای دست یابی به سلاح هسته ای می خواهد ۲- زنجیره ای از بمب گذاری و ترور در جهان وجود دارد و سرمنشا این زنجیره ایران است. ۳- ایران همان دشمن اسرائیل در آخر زمان است که به کشتن جمعیت کثیری از یهودیان اعتقاد دارد.

۴-۱۱. آرگو (argo, 2012)

آرگو محصول سال ۲۰۱۲ به کارگردانی بن افلک است. این فیلم یکی از مهمترین محصولات رسانه ای محسوب می شود که تاکنون درباره ایران تولید شده است. روایت این محصول رسانه ای از آنچه که در حادثه اشغال سفارت ایالات متحده در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ رخ داد، شاکله اصلی داستان آن را در می گیرد. روایت این فیلم در چند بخش تفکیک می شود. اولین بخش مسائلی است که درباره انقلاب ایران و شرایط پس از انقلاب اسلامی مطرح می شود. دومین بخش را هم موضوع گروگان گیری و مسائل سیاسی پیرامون آن تشکیل می دهد. تصویری که در این محصول از انقلاب اسلامی توصیف می شود آمیخته با عناصر هراس است. فضای خوفناکی که در آن تمام مخالفان و ابستگان رژیم پهلوی در آن اعدام شده اند. در این فیلم این گونه نمایش داده می شود که ایران پس از انقلاب فضایی کاملا به هم ریخته دارد و شهروندان ایرانی به شدت تحت تاثیر رویکردهای ایدئولوژیک انقلابی هستند و با همین رویکردها و با هدایت امام خمینی در این شرایط سفارت ایالات متحده را به اشغال درآورده اند. صحنه ورود شهروندان ایرانی به داخل سفارت در این محصول رسانه ای کاملا بدوی به تصویر کشیده شده است. به شکلی که در این فیلم، ایرانیان بدون توجه به عرفهای بین المللی با خشونت بسیار زیاد سفارت را اشغال کرده و ماموران آمریکایی را مورد ضرب و شتم و حتی اعدام ساختگی قرار می دهند. بی

توجهی ایران به مسائل بین‌المللی و مصونیت‌های دیپلماتیک بارها در این محصول مورد تاکید قرار می‌گیرد.

به طور کلی آنچه که درباره فضای ایران پس از انقلاب و موضوع گروگان‌گیری در این محصول رسانه‌ای مطرح می‌شود را می‌توان شامل چند نکته دانست:

۱. زیر پا نهادن بسیاری از قوانین بین‌المللی و حکمرانی هرج و مرج در ایران پس از انقلاب و افزایش خشونت ۲. نظامی‌گری در ایران پس از انقلاب و گسترش حوزه نفوذ این قشر در ایران ۳. ایدئولوژیک بودن تفکر شهروان ایرانی در قبال آمریکا و نفرت از کشورهای غربی بر همین اساس.

۴-۱۲. گلاب (rosewater, 2014)

فیلم گلاب به کارگردانی جان استوارت در ایالات متحده و در سال ۲۰۱۴ تولید شد. این فیلم درباره اتفاقاتی است که برای یک روزنامه‌نگار ساکن لندن در طول تظاهرات پس از انتخابات ۸۸ ایران رخ می‌دهد. در این فیلم مازیار بهاری خبرنگار ایرانی مقیم لندن برای پوشش خبری انتخابات ۸۸ به ایران آمده است؛ اما پس از وقوع تظاهرات، به جرم دامن زدن به اغتشاشات به مدت ۱۰۰ روز بازداشت می‌شود و این در حالی است که همسر او باردار و در لندن چشم انتظار بازگشت اوست.

بازجویی او شخصی است که بوی گلاب می‌دهد و دائماً پس از هر اتهامی که به وی وارد می‌کند از وی درخواست دارد که تمامی اتهامات را امضا و تایید کند؛ و به این خبرنگار متذکر می‌شود از این طریق آزادی‌اش را به دست آورد. موضوعی که مورد توجه بسیاری از رسانه‌های غربی در همان مقطع زمانی هم قرار گرفت.

فیلم برای توصیف شرایط ایران و نحوه برخورد نظام جمهوری اسلامی با معترضان سال ۸۸ چند المان مشخص دارد و می‌توان محورهای مطرح شده درباره ایران را در این فیلم از میان همین المان‌ها پیدا کرد:

۱. در این فیلم بر این مسئله تاکید می‌شود که دستگیری‌های در طول اعتراضات سال ۱۳۸۸ کاملاً غیرعادلانه و با توجیه‌های مضحک و تمسخر آمیز بوده است.
۲. شخصیت بازجویی مازیار بهاری کاملاً روان‌پریش، دو شخصیتی و خشن به تصویر کشیده شده است. موضوعی که در طول فیلم سعی می‌شود به کل ساختار جمهوری اسلامی ایران تعمیم داده شود.

۳. قوه قضاییه ایران در این فیلم کاملاً ناعادلانه و مغرضانه به تصویر کشیده می شود و وظیفه اش اطلاعات اوامری است که از راس هرم قدرت در ایران صادر می شود.
۴. نحوه برخورد با مازیار بهاری در این فیلم به شکلی است که مخاطب با تماشای آن این برداشت را پیدا می کند که جمهوری اسلامی ایران با هر گونه آزادی مطبوعات و رسانه ها مخالف است و به شدت به تک صدایی علاقه دارد.
۵. حکومت جمهوری اسلامی از پایه های مشروعیت برخوردار نیست و به شدت با جامعه ایرانی در تقابل است.
۶. آزادی رسانه ها و آزادی بیان وجود ندارد؛ و برخورد با کسانی که متخلفین یا جرم سیاسی مرتکب شده اند، در اختیار نیروی امنیتی و سپاه است.
۷. همه اتهاماتی که دستگاه امنیتی به خبرنگاران و فعالین سیاسی در ایران وارد می کنند، سیاسی و مغرضانه و بدون سند و مدرک مشخص است.

۴-۱۳. سپتامبرهای شیراز (Septembers of Shiraz, 2015)

فیلم سپتامبر شیراز به کارگردانی وین بلر محصول سال ۲۰۱۵ ایالات متحده از جمله محصولات رسانه ای بسیار مهم تولید شده درباره ایران است. فیلم روایت گر زندگی یک خانواده ثروتمند یهودی است که با شکل گیری انقلاب در ایران زندگی آن ها دچار تغییر و تحولات بسیار منفی می شود. آن چنان که مرد خانواده که جواهر فروش است به دلیل یهودی بودن و سفر چندین باره به اسرائیل در دوران قبل از انقلاب بازداشت و به شدت از سوی سپاه پاسداران شکنجه می شود.

هم زمان با این مسئله مأموران سپاه پاسداران دان من به خانه او رفته و اسباب و اثاثیه او را برمی دارند و به همسرش انواع و اقسام بی احترامی را انجام می دهند و در نهایت هم برخی بازجوهای سپاه پاسداران در این فیلم کاراکتر اصلی قصه که یهودی است را مجبور می کنند تا تمام اموال هنگفت خود را به حساب سپاه و افرادش منتقل کند؛ و به این ترتیب آزادی اش را به دست آورد.

تمرکز اصلی این فیلم را درباره تصویری که از ایران پس از انقلاب ارائه می دهد باید در چند مورد عنوان کرد:

۱. با شکل گیری انقلاب اسلامی، برخوردهای بسیار خشنی توسط سپاه پاسداران با طبقه ثروتمند و اقلیت های مذهبی همچون یهودیان و مسیحیان شکل گرفت، طوری که اغلب آنان مجبور به مهاجرت شدند.

بازنمایی نظام سیاسی ایران در فیلم‌های غربی (۱۹۹۱-۲۰۱۸) ۱۴۹

۲. پس از انقلاب اسلامی، افرادی قدرت را در اختیار گرفتند که به شدت نادان، متحجر و جزء طبقات پایین جامعه بوده‌اند و همین مسئله سبب می‌شد که آنان به بدترین شکل ممکن با بدنه مدرن جامعه برخورد کنند.

۳. ایران پس از انقلاب اسلامی دیگر جایی برای زندگی و پیشرفت نیست. چرا که وجود حکومت ایدئولوژیک و متحجر امکان سرمایه‌گذاری و پیشرفت را از هر کسی سلب می‌کند.

۴. شکل‌گیری انقلاب اسلامی در ایران سبب شده که جامعه ایرانی به دو قسمت تقسیم شود، یک‌سو به تعبیر این فیلم شهروندان مدرن گرا و البته بسیار باسواد و تحصیل‌کرده هستند و سوی دیگر قشر پایین‌دست و فقیر و البته به روایت این فیلم بی‌هنر جامعه ایستاده‌اند.

۴-۱۴. زیر سایه (Under the Shadow, 2016)

فیلم زیر سایه به کارگردانی بابک انوری محصول سال ۲۰۱۶ و کشور انگلستان است که قصه آن حول محور یک خانواده سه نفره می‌چرخد که درگیر جنگ تحمیلی عراق علیه ایران هستند. کاراکتر اصلی فیلم یعنی زن خانواده که نام آن شیده نام دارد پزشکی است که از فعالان سیاسی زمان انقلاب به شمار می‌رفته و حالا با نظام حاکم بر ایران زاویه دارد. همسر او یعنی کاراکتر ایرج هم که پزشک است به‌ناچار و علیرغم میل باطنی به جنگ فرستاده می‌شود.

هم‌زمان با این مسئله شیده در خانه‌ای زندگی می‌کند که صاحب‌خانه‌اش به شدت فردی مذهبی و به‌نوعی دارای افکار ایدئولوژیک و تند اسلامی است. شیده در ادامه داستان این فیلم هم باید دخترش را از بمباران‌ها در کاشانه حفظ کند و هم باید اجازه ندهد موجودی متافیزیکی که در داخل ساختمان رفت‌وآمد می‌کند دخترش را از چنگ او بیرون بیاورد.

از آن‌سو هم صاحب‌خانه شیده و ایرج هیچ‌گونه علاقه‌ای به حضور در جنگ علی‌رغم شعارهای ایدئولوژیک و مذهبی که می‌دهد و به‌نوعی نماد انسان‌هایی است که تنها از روی نمایش و به‌نوعی ریاکاری نظرهای خود را مطرح می‌کنند.

با نگاهی به چیدمان و روایت این فیلم باید اشاره داشت که فیلم «زیر سایه» تلاش دارد تا در پس یک قصه به‌ظاهر ترسناک و متافیزیکی، چند مسئله را درباره ایران و انقلاب اسلامی و همچنین جنگ تحمیلی ارائه دهد.

۱. در این فیلم شیده به عنوان زنی که به خاطر انقلاب از پیشرفت‌ها محروم شده دقیقاً در مقابل خانواده مردسالار به شدت مذهبی صاحب‌خانه‌شان یعنی آقای ابراهیمی قرار داده شده می‌شود. مردی که شیده را به دلیل افکارش و نوع پوشش بارها مورد سرزنش قرار می‌دهد و به نوعی نماد حاکمیتی است که می‌خواهد افکارش را به زنان جامعه تحمیل کند.

۲. سکانس‌های متعددی از فیلم تلاش دارند تا حاکمیت ایران را یک حکومت توتالی‌تر کاملاً سرکوبگر معرفی کنند که اجازه هیچ نقدی را نمی‌دهد و با هر نظر مخالفی به شدت برخورد می‌کند. نموده بسیار روشن و آشکار این مسئله را در فیلم زیر سایه، می‌توان درجایی مشاهده کرد که معلم از شاگردانش می‌خواهد که از این‌پس هرچه گفت تأیید کنند، حتی اگر بگویند دو به علاوه دو حاصل جمعش ۵ می‌شود.

۳. جریان فیلم علاقه به این مسئله که جنگ را تحمیل از سوی خارج از مرزها و دشمن به ایران توصیف کند ندارد. آن‌چنان‌که بر این باور است که این جنگ یک جنگ ایدئولوژیک محسوب می‌شود و برای همین ایرانی‌های بسیاری از جمله کاراکتر اصلی یعنی شیرده و همسرش ایرج اصلاً علاقه‌ای به حضور و فداکاری در این جنگ نداشتند.

۴. موجود متافیزیکی که در این فیلم به عنوان یکی از دشمنانش شیده (کاراکتر زن اصلی قصه) در داخل ساختمان به تصویر کشیده شده کاملاً محجبه است و مخاطب با دیدن آن به نوعی آن را نماد حکومت می‌پندارد که می‌خواهد فرصت‌ها و حتی دختر کاراکتر شیده را از وی به عنوان یک زن در جامعه بگیرد.

در مجموع محورهای مطرح‌شده در فیلم زیر سایه را می‌توان شامل چند موضوع دانست: ۱. مردسالاری جامعه ایران و تضييع حقوق زنان زیر سایه حکومت اسلامی ۲. جامعه ایران سرشار از درگیری و تناقض‌های ایدئولوژیک میان بدنه اجتماعی خود است ۳. وجود حکومت دینی و نگاه ایدئولوژیک در بین اقشار جامعه در ایران نقش مهمی در سرکوب و ناجی گرفتن حقوق زنان دارد.

۱۵-۴. بهای آزادی (PRICE FOR FREEDOM, 2017)

فیلم «بهای آزادی» نام فیلم سینمایی محصول سال ۲۰۱۷ به کارگردانی و نویسندگی «دیلان بانک»، فیلمساز آمریکایی است که در آن سرگذشت دکتری یهودی روایت می‌

شود که شاهد شکل انقلاب اسلامی در ایران است و او به دلایلی تصمیم می‌گیرد که از ایران خارج شود. اما در این راه با مشکلات و مصائب بسیاری از سوی حکومت و حتی شهروندانی که به تعبیر این فیلم تندروها و بازوهای سرکوب حکومت محسوب می‌شوند، روبه‌رو می‌شوند. باور مرکزی این فیلم که از روی خاطرات دکتر «مارک بنهوی» ساخته شده این است که انقلاب اسلامی ایران به دلیل اختلافات محمدرضا پهلوی در اواخر حکومتش با آمریکا بوده است. و از همین رو غرب هم تصمیم گرفت که محمدرضا شاه پهلوی را سرنگون و حکومت مذهبی را در ایران شکل دهد.

در هنگام خروج کاراکتر اصلی داستان یعنی پزشک مورد نظر او با تحولات و موضوعاتی روبه‌رو می‌شود که برایش تعجب برانگیز است و اصلاً انتظار روبه‌رو شدن به آنها را ندارد. و در نهایت در این فیلم به این نتیجه می‌رسد که این اتفاقات، این فشارها و این تغییر رویه‌ها، همه و همه به دلیل شکل‌گیری یک انقلاب ایدئولوژیک در ایران است که پشت همین انقلاب هم خواسته‌های غرب نهفته است.

محورهای اصلی این فیلم را باید می‌توان به صورت دسته‌بندی شده این چنین بیان کرد:

۱- انقلاب اسلامی ایران مشروعیتی ندارد و مبتنی برخواست آمریکا و براساس برنامه ریزی غرب صورت گرفته است. ۲. بدنه حاکمیت خشن و ایدئولوژیک است ۳- نقض حقوق شهروندان از مهمترین اتفاقات منفی است که پس از انقلاب اسلامی در ایران رخ می‌دهد ۴- انقلاب اسلامی در ایران سبب شکل‌گیری یهودی‌ستیزی بسیار گسترده شد و فضا را برای زیست یهودیان در جامعه پس از انقلاب بسیار دشوار کرد ۵- در جریان انقلاب اسلامی ایران افراد بسیاری کشته و ترور شدند و از همین رو این انقلاب آمیخته با جنایت و خون‌ریزی بوده است.

۵. تحلیل مضمون متن فیلم‌ها

تحلیل متن گام بسیار مهمی در تحلیل مضمون است. چرا که به این صورت می‌توان مضمون‌های پایه‌ای را استخراج کرد. مضمون‌های پایه‌ای و استخراج آنها از متن می‌تواند نقش مهمی در دست‌یافتن محقق به مضمون اصلی محتوای موردنظر داشته باشد. از همین رو در ادامه با توجه به سکانس‌ها و دیالوگ‌ها و بیشتر محور قرار دادن سکانس‌های فیلم‌های مد نظری که در این بالا به بررسی اجمالی آنها پرداخته شد به

بیان و استخراج مضامین پایه ای آن درباره ایران و انقلاب اسلامی ایران خواهیم پرداخت.

باید توجه داشت که هر فیلمی که مورد بررسی اجمالی قرار گرفته از سکانس های متعددی تشکیل شده که هر کدام از این سکانس ها در خود المان های تصویری و دیالوگ هایی دارد که بیانگر یک پیام برای مخاطب درباره موضوع خود یعنی ایران و انقلاب اسلامی ایران است.

ردیف	محتوای بصری فیلم	مضمون های پایه ای
۱	سکانس های تحمیل حجاب توسط شهروندان مذهبی یا نیروهای دولتی جمهوری اسلامی به زنان در فیلمهای «بدون دخترم هرگز»، «سنگسار ثریا»، «شرایط»، «سپتامبرهای شیراز»	جمهوری اسلامی علیه زنان خشونت می ورزد و حقوق آنها را ضایع می کند
۲	سکانس های کتک زدن و مجازات زنان در فیلمهایی همچون «بدون دخترم هرگز»، «سنگسار ثریا»	جمهوری اسلامی ایران به ایدئولوژی خشنی باور دارد که نتیجه آن جرائم علیه زنان است
۳	دیالوگ هایی درباره حمایت مستقیم ایران از گروه های جنگجوی مخالف آمریکا در فیلم «دشمن ملت» «سیربانا»، «سالت»، «غیر قابل تصور»، «اروشلیم شمارش معکوس»	ایران از گروه های تروریستی شناخته توسط غرب حمایت و هزینه های کلانی در این راه صرف می کند
۴	سکانس هایی با محتوای نارضایتی شهروندان ایرانی از زندگی پس از انقلاب در ایران در فیلمهای «خانه ای از شن و مه»، «گلاب»، «سپتامبرهای شیراز»، «زیر سایه»	جمهوری اسلامی در میان شهروندان ایرانی مشروعیتی ندارد
۵	سکانس های از رفتارهای غیر متمدانه و آمیخته با وحشت در فیلمهای همچون «سپید»، «سنگسار ثریا»، «آرگو»	جامعه ایرانی در دل خود خشونتی ذاتی و توحش رفتاری دارد

ردیف	محتوای بصری فیلم	مضمون‌های پایه‌ای
۶	سکانس‌های مربوط به توطئه و فشار ایران بر علیه ایران در «شمارش معکوس»، «سپتامبرهای شیراز»، «بهای آزادی»	حکومت جمهوری اسلامی ایران حکومتی یهودی ستیز است
۷	سکانس‌های مربوط به برخورد خشن با شهروندان و بازجویی از آنها در فیلم‌های «شرایط»، «سپتامبرهای شیراز»، «گلاب»	شهروندان توسط حاکمیت ایران، به شدت سرکوب می‌شوند و آزادی بیان ندارند
۸	سکانس‌های مربوط به تحمیل عقاید دینی در «بدون دخترم هرگز»، «زیرسایه»، «شرایط»، «سنگسار ثریا»	ایران منشا افراط‌گرایی مذهبی و بنیادگرایی است
۹	سکانس‌های مربوط به تقابل حاکمیت با عنصر شادی مردم در «سپتامبرهای شیراز»، «شرایط»، «گلاب»	قشر جوان ایرانی با جمهوری اسلامی در مورد سبک زندگی خود دائما در ستیز است
۱۰	سکانس‌های مربوط به توطئه جمهوری اسلامی برای از بین بردن اسرائیل و فشار بر یهودیان در «اورشالیم، شمارش معکوس»، «سپتامبرهای شیراز»	جمهوری اسلامی قصد نابودی اسرائیل را دارد
۱۱	سکانس‌های مربوط به وضعیت آشفته پس از شکل‌گیری انقلاب اسلامی در «آرگو»، «بدون دخترم هرگز»، «سپتامبرهای شیراز»، «بهای آزادی»	انقلاب اسلامی ایران منشا آشفتگی در ایران و منطقه بوده است
۱۲	سکانس‌های فقیر نشان دادن و عقب مانده نشان دادن شهروندان و جامعه ایرانی در «بدون دخترم هرگز»، «بهای آزادی»، «سنگسار ثریا»، «شرایط»	جامعه ایرانی به ذات فقیر و عقب مانده است و شهروندان سطح پایینی از منظر فرهنگی و رفتاری دارند

۶. مضامین سازمان‌دهنده و فراگیر

در کنار بررسی محتوای فیلم‌ها و استخراج مضامین پایه‌ای در ادامه به مضامین سازمان‌دهنده‌ای که در فیلم‌های تولیدی درباره در غرب مطرح است خواهیم پرداخت. مضامین سازمان و فراگیر از آن جهت دارای اهمیت هستند که با استخراج آن از مضامین پایه می‌توان تصویر مشخصی از مضمون‌هایی که درباره موضوع مورد نظر در محصولات رسانه‌ای و فیلم‌های مورد نظر مطرح است، به دست آورد.

مضامین پایه‌ای	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
جمهوری اسلامی علیه زنان خشونت می‌ورزد و حقوق آنها را ضایع می‌کند	نقض حقوق زنان در ایران	جمهوری اسلامی فاقد مشروعیت مردمی است و برای حیات خود تمام اقشار را سرکوب می‌کند
جمهوری اسلامی ایران به ایدئولوژی خشنی باور دارد و تحمیل حجاب اجباری از مصداق های آن است		
شهروندان توسط حاکمیت ایران، به شدت سرکوب می‌شوند و آزادی بیان ندارند	بی‌اعتنایی جمهوری اسلامی ایران به آزادی‌ها و حقوق جوانان	
قشر جوان ایرانی با جمهوری اسلامی در مورد سبک زندگی خود دائما در ستیز است		
ایران از گروه‌های تروریستی شناخته توسط غرب حمایت و هزینه‌های کلانی در این راه صرف می‌کند	حامی تروریست بودن حکومت	جمهوری اسلامی نماد تمام عیار تروریست دولتی است
ایدئولوژی دینی جمهوری اسلامی ایران پشتوانه حرکات تروریستی آن است		
جمهوری اسلامی شعار محو اسرائیل از روی زمین را می‌دهد	تصمیم جمهوری اسلامی برای نابودی یک قوم در جهان	
جمهوری اسلامی ایران حکومتی یهودی ستیز است		

اسلامی ایران با افکار رادیکال منشا ناامنی خاورمیانه است	نابود شدن خاورمیانه با وجود تفکرات رادیکالیسم شیعی ایران	انقلاب اسلامی ایران منشا آشفتنگی و رادیکالیسم مذهبی در ایران و منطقه بوده است
	ناامن شدن منطقه خاورمیانه پس از شکل گیری انقلاب اسلامی ایران	وضعیت منطقه خاورمیانه پیش از و پس از شکل گیری انقلاب اسلامی تفاوت های زیادی داشته است حکومت پهلوی پایه ثابت منطقه بوده است
جمهوری اسلامی با تفکر عقب مانده از سوی ملتی فقیر و عقب مانده حمایت می شود	فقرو عقب ماندگی تاریخی ایران	جامعه ایرانی به ذات فقیر و عقب مانده است و شهروندان سطح پایینی از منظر فرهنگی و رفتاری دارند
		جامعه ایران به دلیل فقر گسترده جامعه امنی برای روشنفکران نیست
	توحش و بی تمدنی تاریخی ملت ایران	ملت ایران بی تمدن و یک قوم وحشی بوده اند ملت ایران با اهمیت به دین، بسیار خرافه پرست هستند

با توجه به مضامین پایه ای و مضامین فراگیر جداول بالا می توان شبکه مضامین مطرح شده در فیلمهای مذکور را به شکل زیر مطرح ساخت که نشان می دهد مضامین محتوایی این فیلمها عمدتاً در دو حوزه داخلی و خارجی تمرکز کرده اند که در بعد داخلی عمدتاً محور و مضمون اصلی این فیلمها تأکید بر "ناکار آمد بودن حکومت در ایران" است و در بعد خارجی مضمون محوری این فیلمها تأکید بر "تهدید بودن ایران برای صلح و امنیت جهانی" می باشد که این دو مضمون اصلی در قالب مضامین فرعی متعدد دیگری در رده های پائین تر به صورت مکرر و زنجیره وار تکرار می گردند تا بتوانند نوعی ایران هراسی رادرفهن مخاطبین جهانی القا کنند.

۷. نتیجه‌گیری

با نگاهی به مضامین پایه و مضامین فراگیر استخراج شده و همچنین تکرار این مضامین و محورهای آنها در محصولات مورد نظر، می‌توان به موضوعات مهمی دست یافت که یافته‌ها نتیجه‌گیری مشخص و روشنی را در اختیار نگارنده این پژوهش می‌گذارد.

۱. با نگاهی آماری به مجموعه فیلم‌های مهم تولید شده درباره ایران در سینمای کشورهای غربی می‌توان اشاره داشت که در دهه گذشته، ۱۶ فیلم مهم در سینمای غرب تولید شده‌اند که اکثریت قاطع این فیلمها در آمریکا ساخته شده‌اند. و روند تولید فیلمها در این سالها با سرعت گسترش یافته بطوریکه از سال ۲۰۰۸ به بعد هر سال حداقل یک فیلم با محوریت ایران تولید شده است.. که یافته‌های این پژوهش در مورد محتوای این فیلمها به شرح زیر است.

۲. در حالی که در آخرین دهه قرن بیستم تنها دو فیلم در سینمای آمریکا در خصوص ایران ساخته شده است این تعداد در دهه اول قرن ۲۱ به ۶ فیلم و در هفت سال بعد به ۸ فیلم افزایش می‌یابد و از سال ۲۰۱۱ به بعد هر سال حداقل یک فیلم و در برخی سالها دو فیلم تولید شده است.

۳. محتوای اکثر این فیلمها چند مضمونی است و مضامینی همچون بحث ادعای سرکوب و تبعیض علیه زنان (در ۱۳ فیلم) سرکوب شهروندان و ادعای وجود تبعیض و دیکتاتوری (در دو فیلم) تأکید بر تحجر و عقب ماندگی جامعه ایران (در ۱۰ فیلم) ضد صلح و امنیت جهانی بودن ایران (در یک فیلم) تأکید بر تروریسم دولتی (در ۱۰ فیلم) و تهدید بودن ایران برای اسرائیل (در ۴ فیلم) مطرح شده است.

۴. این فیلمها عمدتاً در دو حوزه داخلی و خارجی تمرکز کرده‌اند که در بعد داخلی عمدتاً محور و مضمون اصلی این فیلمها تأکید بر "ناکار آمد بودن حکومت در ایران" است که این مضمون این محور در قالب دو مضمون فرعی که در واقع مصادیق ناکارآمدی بحساب می‌آیند مطرح شده که عبارتند از: تأکید بر "سرکوب شهروندان و دیکتاتوری در ایران" و همچنین "فقر و عقب ماندگی جامعه ایران" مورد تأکید قرار گرفته است همچنین در ذیل آنها مضامین دیگری در رده‌های پائین تر مطرح شده‌اند از جمله برای تأکید بر "سرکوب شهروندان" بر مضامینی همچون "عدم مشروعیت حکومت"، "خشونت علیه زنان"، "مقابله با آزادی جوانان"، "تحمیل حجاب اجباری" در این فیلمها سخن به میان آمده است همچنین برای القاء محور "فقر

و عقب ماندگی جامعه ایران" بعنوان تجلی ناکار آمدی حکومت بر مضامین فرعی همچون "ناکارآمدی اقتصادی" و "ضد مدنیت بودن ایران"، تأکید شده است.

۵. در دو بعد خارجی مضمون محوری این فیلمها تأکید بر "تهدید بودن ایران برای صلح و امنیت جهانی" می باشد که در این راستا بردو مضمون فرعی یعنی "تروریست بودن دولت ایران در عرصه بین الملل" و همچنین "تلاش ایران برای ایجادبحران درمنطقه" تأکید شده که مضامین مصداقی این گونه اتهامات علیه جمهوری اسلامی در خصوص شامل تأکید بر مضامینی همچون "یهودی ستیزی"، "مقابله با اسرائیل"، "صرف هزینه های کلان در حمایت از نا امن کنندگی منطقه ای توسط ایران"، "گسترش رادیکالیسم مذهبی" و "عامل ناامنی در خاورمیانه" اصرار می شود.

۶. تحلیل محتوای این فیلمها که با روش تحلیل مضمون انجام شد نشان می دهد که این فیلم ها معمولا چندین محور در کنار هم مطرح شده است. به طوری که هم جامعه ایرانی را مورد هدف قرار می دهند هم نقبی به تاریخ ایران می زنند و هم به مسائل سیاسی موجود جامعه خواهند پرداخت.

۷. نکته دیگری که درباره محورهای موجود در محصولات رسانه ای غربی درباره ایران به آن اشاره کرد ارتباط زنجیره ای محورها با یکدیگر می باشد. به این شکل که تمام این ابعاد به نوعی در یک راستا قرار دارند. و میان تمام مضامین فراگیر استخراجی ارتباط برقرار کرد و هر یک را پیش زمینه ای برای دیگری و به نوعی در یک رابطه تعاملی با یکدیگر دانست که در نهایت دو مضمون محوری را می توان از آنه استخراج کرد که حول آن دو یعنی "تأکید بر تهدید جهانی بودن ایران در عرصه بین المللی" و "تأکید بر ناکارآمدی حکومت در عرصه داخلی" سازماندهی شده و بقیه مضامین مرتبط با این دو مضمون محوری می باشند. مثلا تأکید بر خشونت و وحشی نشان دادن تاریخ و بدوی نشان دادن جامعه ایران ارتباط جدی با موضوع تروریسم دارد. همچنین که در این محصولات رسانه ای ایدئولوگ خواندن حاکمیت ایران و جامعه ایران، به نوعی در جهت خشن توصیف کردن وضعیت امروز ایران است. و تأکید بر محور حمایت ایران از گروههایی مانند حزب الله و حماس که از نگاه غرب تروریست محسوب می شوند هم با محورهایی دیگری همچون علاقه ایران به نابودی اسرائیل و صرف درآمدهای نفتی برای مبارزه با غرب ارتباط جدی دارد. باید اشاره داشت که چندین مضمون از مضامین استخراجی با گسترش غرب ستیزی و مبارزه با آمریکا پس از انقلاب اسلامی هم پیوند قابل توجهی دارند. ایدئولوگ خواندن شهروندان و حاکمیت ایران، تروریست خواندن

حاکمیت ایران و بحث سرکوب در جامعه ایران، از جمله محورهایی هستند که با محور غرب ستیزی ارتباط برقرار می‌کنند.

۸. محورهای موجود در این محصولات به نوعی در یک چرخه قرار می‌گیرد که این چرخه دائماً در فیلم‌های فعلی با هدف تقویت اثرگذاری تکرار می‌شود. باید توجه داشت که نمایش فاکتورها و مضامین مشخص از ایران به افکار عمومی جهان می‌تواند نقش مهمی در تحولات سیاسی و رفتارهای جهانی در قبال ایران داشته باشد. محورهایی سیاسی که این محصولات رسانه‌ای در جهان به افکار عمومی درباره ایران ارائه می‌دهند. هنگامی که در تمام این محورها به نوعی نکته منفی درباره ایران برای شهروندان جهانی طرح می‌شود و تخریب چهره ایران براساس محورهای موجود در این محورها می‌تواند به افزایش نگرانی‌ها از ایران در بین افکار عمومی جهان دامن بزند. به بیان دیگر به نظر می‌رسد که همه این محورها بیانگر اوج گرفتن تقابل با ایران و تخریب چهره ایران و انقلاب اسلامی، در رسانه‌ها به تاسی از موضوعاتی است که سیاستمداران غربی آن را مطرح می‌کنند. این تهاجم نرم به تدریج به دنبال تثبیت چهره‌ای مشخص و ثابت درباره ایران در جهان است. به همین علت هم محورهای مشخص شده دائماً در بسیاری از محصولات رسانه‌ای درباره ایران تکرار شده است. هنگامی که هر سال مطابق جدول بالا محصولات رسانه‌ای تولید می‌شوند که محورهای سال پیش را درباره ایران، تکرار می‌نمایند در واقع نوعی تصویر سازی ثابت از ایران به وجود می‌آید. این تصویر سازی به تدریج در امور و مسائل سیاسی از سوی دولتمردان غربی مورد استفاده قرار خواهد گرفت. تصویر سازی مشخصی که براساس المانهای سیاسی و اجتماعی کاملاً تعیین شده‌ای صورت می‌گیرد.

۹. به این ترتیب می‌توان این نتیجه‌گیری را انجام داد که هدف تصویر سازی برجسته و در محورهای مختلف، شکل‌گیری ایجاد یک فضای تعیین شده با ابعاد مشخص درباره ایران در افکار عمومی جهان می‌باشد. و تمام مضامین و محورهای استخراج شده از فیلمهای تولید شده درباره ایران در سینمای غرب، پشتوانه و پیش زمینه سیاسی دارد. آن چنان که اگر به مضامین فراگیر استخراج شده در همین فیلم‌ها توجه داشته باشیم متوجه خواهیم شد که ارتباط مستقیمی با اتهامات مطرح شده از سوی غرب درباره ایران و مسائل مورد مناقشه میان دو طرف دارد. و می‌تواند زمینه را برای هرگونه اقدام علیه جمهوری اسلامی در اذهان جهانیان آماده سازد.

کتابنامه

- آشنا، حسام‌الدین (۱۳۸۲). «دیپلماسی عمومی، تأمین منافع ملی از طریق اطلاع‌رسانی»، تهران: فصلنامه چشم‌انداز ارتباطات فرهنگی، شماره ۲.
- آیت‌اللهی، زهرا (۱۳۸۱). *خوش رفتاری با زنان (نقی خوشونت علیه زنان)*. تهران: روابط عمومی شورای فرهنگی اجتماعی زنان.
- احمدوند، شجاع (۱۳۸۵). «رویکرد نظری به مفهوم بنیادگرایی» (با تأکید بر بنیادگرایی یهودی). *پژوهشنامه علوم سیاسی*، سال اول، شماره دوم. بهار.
- استراوس، آنسلم و جولیت کوربین (۱۳۸۵). *اصول روش تحقیق کیفی*، ترجمه بیوک محمدی، چاپ اول، تهران: انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- ایمانی، محمدتقی (۱۳۸۸). *مبانی پارادایمی روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم انسانی*، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- بابایی، غلامرضا (۱۳۸۰). *فرهنگ اصطلاحات روابط بین‌الملل*، چاپ اول، نشر سفیر.
- بصیری، محمد علی (۱۳۸۲). «مردم‌سالاری دینی از منظر امام علی (ع)»، *سروش اندیشه*، سال دوم، ش ۷ و ۸.
- بوزان، باری (۱۳۷۸). *مردم، دولت‌ها و هراس*، ترجمه پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- پارسونز، وین (۱۳۸۵). *مبانی سیاست‌گذاری عمومی و تحلیل سیاست‌ها*. جلد اول، ترجمه حمیدرضا ملک محمدی، تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- جمشیدی، احمد (۱۳۷۹). «بررسی تاثیر انتخابات ریاست جمهوری دوم خرداد ۱۳۷۶ بر روی مطبوعات شیراز»، *پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد، فلسفه تعلیم و تربیت*. دانشگاه شیراز.
- خرمی، قاسم (۱۳۸۲). «افکار عمومی در عرصه سیاست». *ماه‌نامه روابط عمومی*، شماره ۲۷، انجمن روابط عمومی ایران.
- دادگران، سید محمد (۱۳۸۵). *افکار عمومی و معیارهای سنجش آن*، تهران: مروارید.
- شیخ‌زاده، محمد؛ تسلیمی، محمد سعید؛ عابدی جعفری، حسن؛ فقیهی، ابوالحسن (۱۳۹۰). «تحلیل مضمون و شبکه مضامین: روشی ساده و کارآمد برای تبیین الگوهای موجود در داده‌های کیفی». *اندیشه مدیریت راهبردی*.
- صدوقی، مجید (۱۳۸۶). *پژوهش کیفی در روانشناسی و علوم رفتاری*، تهران: هستی‌نما.
- عابدی، حیدرعلی (۱۳۸۵). «تحقیقات کیفی»، *حوزه و دانشگاه*. سال دوازدهم، ش ۴۷. تابستان.
- کاستلز، مانوئل (۱۳۸۰). *عصر اطلاعات؛ اقتصاد، جامعه و فرهنگ (جلد ۲): قدرت و هویت*، ترجمه حسن چاوشیان. تهران: طرح نو.
- کرلینجر، فرد (۱۳۸۰). *مبانی پژوهش در علوم رفتاری*. ترجمه حسن پاشا شریفی و جعفر نجفی زند، تهران: آوای نور.

بازنمایی نظام سیاسی ایران در فیلم‌های غربی (۱۹۹۱-۲۰۱۸) ۱۶۱

کتبی، مرتضی (۱۳۷۶). «افکار عمومی، نیروی سیاسی کم‌شناخته»، فصلنامه رسانه، سال هشتم؛ شماره ۲. متولی، کاظم (۱۳۸۴). *افکار عمومی و شیوه‌های اقناع*، تهران: انتشارات بهجت.

مک هنری، پاول (۱۳۷۴). *فقر، پیشرفت و توسعه*. ترجمه توسط مسعود محمدی. تهران: موسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.

نش، کیت و آلن اسکات (۱۳۹۴). *راهنمای جامعه‌شناسی سیاسی*، ترجمه محمدعلی قاسمی و قدیر نصری، تهران: نشر پژوهشکده مطالعات راهبردی.

نصر، احمدرضا و فریدون شریفیان (۱۳۸۶). «رویکردهای کمی، کیفی و ترکیبی در پژوهش‌های-تربیتی»، *حوزه و دانشگاه*، سال سیزدهم، شماره ۵۲.

نوشادی، محمودرضا (زمستان ۱۳۸۶). «چگونگی طرح هویت ملی در کتاب‌های تعلیمات اجتماعی پنجم دبستان و سوم راهنمایی»، *پایان‌نامه کارشناسی ارشد*، دانشگاه شیراز.

الهی، الهیار (۱۳۹۲). «سینمای سیاسی و سیاست خارجی آمریکا در قبال ایران پس از ۱۱ سپتامبر». *دانشنامه حقوق و سیاست*. شماره ۲۰. پاییز و زمستان.

Allison ,Carter(1998) -self ,Temporality :On constructing trust",Weber The International Journal of Sociology and , "taking-perspective and ,disclosure . Policy Social.79

Nye, Joseph S (2007),"Notes on a Soft Power Research Agenda", Power in World Politics, Ed. Felix Berenskoetter and M. J. Williams, Routledge.

R ,Hardin(1993). Politics and society , "level epistemology of trust-street

Stirling-Attride(2001). An Analytic Tool for Qualitative :Networks Thematic. Research Qualitative "Research .